

Terugkoppeling risicobeelden derde WTP-monitoringsuitvraag 2023-Q1

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Overzicht
Invaren

Risicobeelden
Governance

Risicobeelden
Datakwaliteit

Risicobeelden
Koppeling PB/VB

Risicobeelden
Operationele
Wendbaarheid

Risicobeelden
Risicohouding

Inhoud

Vooraf

Inhoud

Overzicht
Invaren

Risicobeelden
Governance

Risicobeelden
Datakwaliteit

Risicobeelden
Koppeling PB/VB

Risicobeelden Operationele
Wendbaarheid

Risicobeelden
Risicohouding

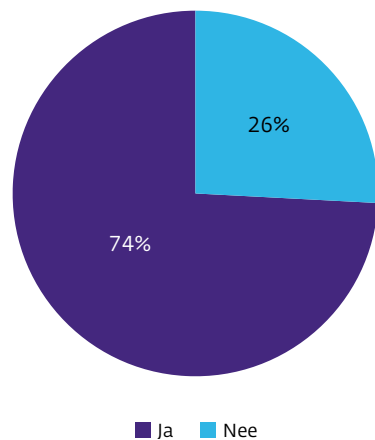
Vooraf

- Medio februari hebben DNB en AFM de derde WTP-monitoringsvragenlijst gedeeld met pensioenfondsen. De pensioenfondsen hadden tot 31 maart 2023 de tijd om de vragenlijst in te vullen. In totaal hebben 149 pensioenfondsen de vragenlijst ingevuld. De derde WTP-monitoringsvragenlijst vindt u hier: [TRANSITIENIEUWS - derde WTP-monitoringsuitvraag](#).
- Op 25 april 2023 heeft DNB een nieuwsbericht gepubliceerd met daarin de eerste sectorbeelden. Dit nieuwsbericht vindt u hier: [TRANSITIENIEUWS - Sectorbeelden WTP-monitoringsvragenlijst](#)
- Tot slot heeft DNB de ambitie om meer datagedreven, meer digitaal en daarmee slimmer te werken. De ontvangen data is verwerkt in een dashboard. Met dat dashboard maakt DNB sectorbrede analyses (zie de slides hierna) maar gebruikt dat ook bij het toezicht op instellingen.

Overzicht Invaren

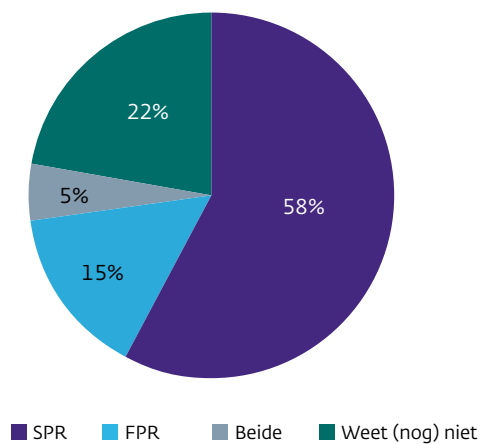
Figuur 1 Hoeveel fondsen zijn er van plan in te varen?

Ingevuld door alle fondsen

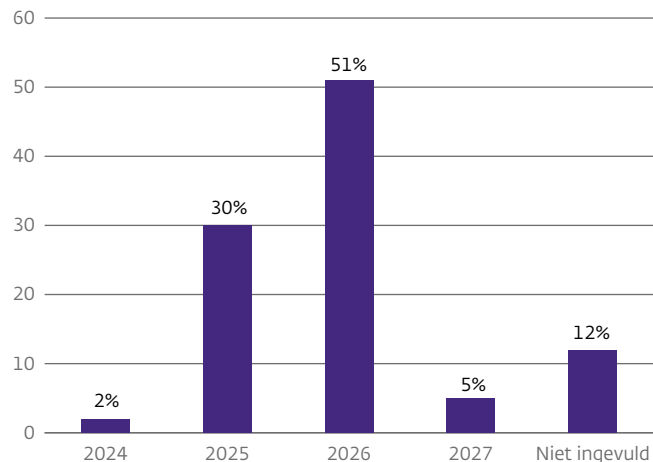
Figuur 2 Welke WTP-pensioenregeling verwachten sociale partners / beroepsverenigingen te kiezen?

Ingevuld door alle fondsen

Figuur 3 Wat is de beoogde invaardatum?

Ingevuld door fondsen met de intentie tot invaren

De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel voor de Wet toekomst pensioenen op 22 december 2022 aangenomen. Op 30 mei 2023 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel voor de Wet toekomst pensioenen aangenomen.

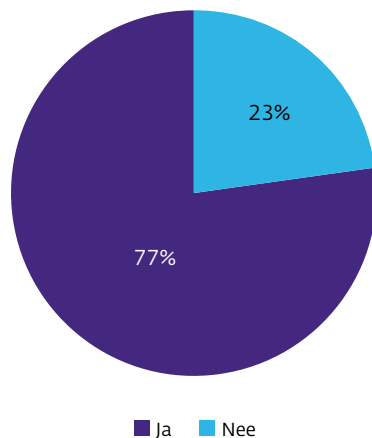
Tijdens de behandeling in de Eerste Kamer heeft de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen aangegeven de einddatum van de transitie te gaan verplaatsen naar 1 januari 2028.

Pensioenfondsen hebben tot 1 januari 2028 de tijd om de omslag te maken naar een nieuw pensioenstelsel. Ten tijde van de derde WTP-monitoringsuitvraag was het uitstel nog niet bekend. Hierdoor is in de vragenlijst 2028 niet als optie meegenomen en kan het linker beeld wijzigen.

Risicobeelden Governance

Figuur 4 Hoeveel fondsen hebben een analyse gemaakt van benodigde versterking in voorbereiding op transitie?

Ingevuld door alle fondsen, behalve gesloten fondsen zonder intentie tot invaren

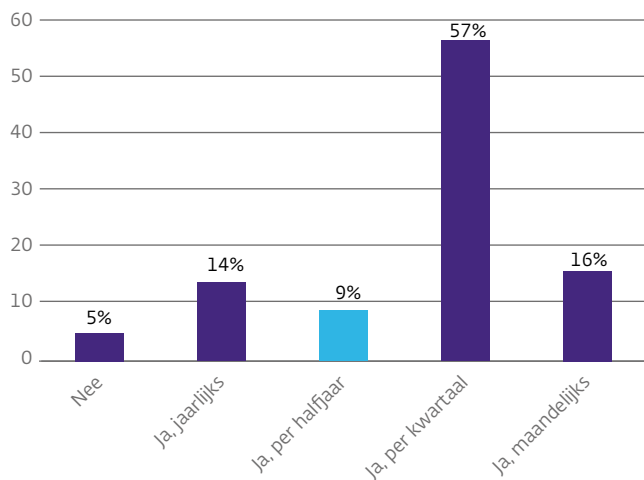
Uit de derde WTP-monitoringsuitvraag blijkt dat ongeveer een vierde van de fondsen geen analyse heeft gemaakt of het fonds aanvullende resources en/of expertise nodig heeft met oog op de transitie. Hierdoor bestaat het risico dat deze fondsen benodigde competenties niet goed in beeld hebben en mogelijk missen.

De fondsen die aangeven wel een analyse te hebben gemaakt, geven ook aan dat in een deel van de organen (Bestuur, Intern Toezicht en VO/BO) nog enige mate van versterking tot veel versterking nodig is op verschillende competenties of expertisegebieden om de transitie goed vorm te kunnen geven

Belangrijk voor een beheerste transitie is om als bestuur inzicht te krijgen in de benodigde resources en expertise. Versterking van competenties en/of expertise kan verschillende vormen hebben. Denk bijvoorbeeld aan het volgen van opleidingen, inhuren van externe experts of het werven van nieuwe leden voor een gremium t.a.v. bijvoorbeeld: pensioenadministratie, risicomanagement of vermogensbeheer. Alle vormen van versterking kosten tijd (opleiding / werven leden) of zijn afhankelijk van de beschikbare resources (externe inhuur). Wij roepen fondsen daarom op hier niet te lang mee te wachten.

Figuur 5 Hoe vaak overleggen fondsen met intern toezicht?

Ingevuld door alle fondsen, behalve gesloten fondsen zonder intentie tot invaren

In een rondetafelbijeenkomst op 8 februari heeft DNB met interne toezichthouders van een tiental pensioenfondsen van gedachten gewisseld over de rollen en taken van intern toezicht tijdens de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Op 8 mei 2023 heeft DNB een nieuwsbericht gepubliceerd met daarin de belangrijkste aandachtspunten en inzichten. Dit nieuwsbericht vindt u hier: [TRANSITIENIEUWS – DNB om de tafel met interne toezichthouders](#)

Uit de derde WTP-monitoringsvragenlijst blijkt dat een deel van de fondsen de voortgang, de risico's en de knelpunten van uw transitie naar een nieuwe pensioenregeling jaarlijks (voornamelijk fondsen met een visitatiecommissie) of niet bespreekt met het intern toezicht. Hierdoor bestaat het risico dat het intern toezicht onvoldoende is betrokken bij de transitie.

Het intern toezicht van een pensioenfonds heeft de taak om toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het intern toezicht is daarnaast ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan en de werkgever of het belanghebbendenorgaan en in het bestuursverslag.

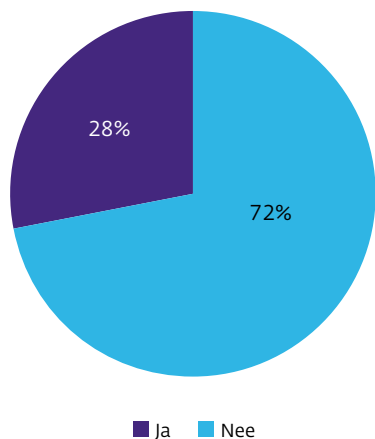
Met de Wtp krijgt het intern toezicht de wettelijke taak om toezicht te houden op de voorgenomen interne collectieve waardeoverdracht met inbegrip van het aanwenden van het vermogen (het invaarbesluit). Gelet op deze extra taak en de omvang en impact van de besluitvorming bij de transitie, is het belangrijk dat pensioenfondsen ervoor zorgen dat het intern toezicht het gehele transitieproces en de gehele transitieperiode nauwgezet kan volgen, zodat het intern toezicht haar wettelijke taak goed uit kan voeren.

Verstandig is daarom dat fondsen periodiek de voortgang van de verschillende werkzaamheden met het intern toezicht bespreken. Daarbij is het verstandig dat dit gestructureerd en aantoonbaar gebeurt en niet alleen mondeling.

Risicobeelden Datakwaliteit

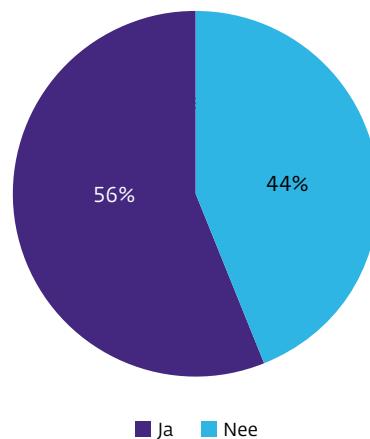
Figuur 6 Afspraak gemaakt met IT-auditor?

Ingevuld door fondsen met de intentie tot invaren

Figuur 7 Inzicht in mijlpalen en rapportages?

Ingevuld door fondsen met de intentie tot invaren

Uit de derde WTP-monitoringsuitvraag blijkt dat het merendeel van de fondsen nog geen afspraken heeft gemaakt met de externe accountant of IT-auditor over de uit te voeren werkzaamheden. Ook heeft ongeveer de helft van de fondsen nog geen afspraken gemaakt met hun PUO of eigen uitvoeringsorganisatie (indien zelfadministrerend) over de mijlpalen voor uit te voeren werkzaamheden en de op te leveren rapportages.

Voor datakwaliteit zijn er twee toetsmomenten voorzien in de nieuwe wet: vóór en na het daadwerkelijke invaren. De huidige focus van de invarende fondsen zou op dit moment moeten liggen op de werkzaamheden die benodigd zijn voor het vaststellen dat de datakwaliteit voldoende is om te kunnen invaren (1ste toetsmoment).

Voor een beheerste transitie is het cruciaal om tijdig te beginnen met het maken van afspraken omtrent datakwaliteit met relevante stakeholders, zoals uw PUO of eigen uitvoeringsorganisatie (indien zelfadministrerend) en met uw externe accountant of IT-auditor.

Op 16 februari 2023 heeft DNB ook een nieuwsbericht gepubliceerd omtrent datakwaliteit. Hierin noemen wij enkele aandachtspunten, zoals het kader datakwaliteit van de Pensioenfederatie. Dit nieuwsbericht vindt u hier: [TRANSITIENIEUWS - Datakwaliteit, tijdig beginnen cruciaal](#)

Daarnaast heeft DNB op 24 april 2023 een nieuws bericht gepubliceerd naar aanleiding van de presentatie tijdens de masterclass van de pensioenfederatie waarin de rol van DNB wordt toegelicht.

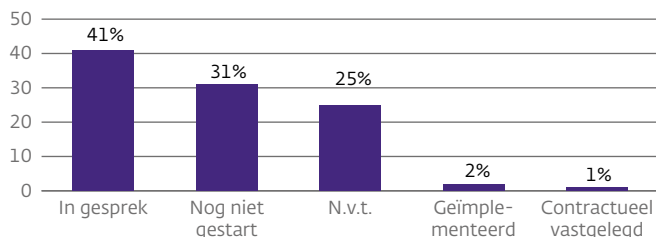
[TRANSITIENIEUWS - Presentatie DNB over datakwaliteit](#)

Risicobeelden Koppeling PB/VB

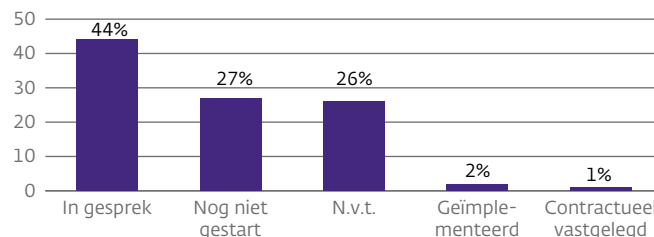
Figuur 8 Hoe ver zijn fondsen met koppeling PB/VB?

Ingevuld door alle fondsen, behalve gesloten fondsen zonder intentie tot invaren

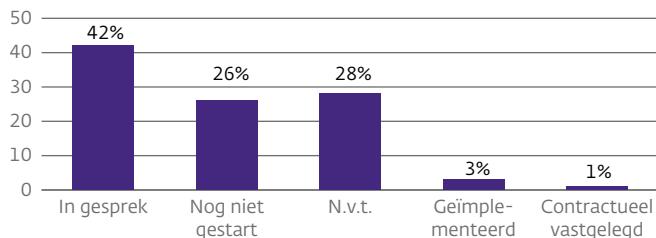
Custodian

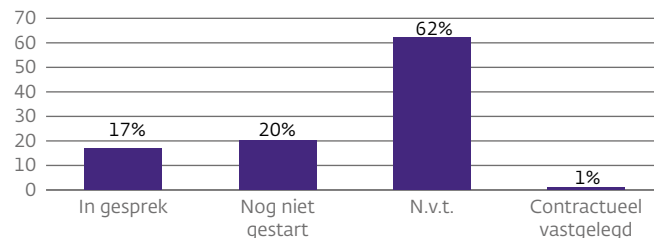
Vermogensbeheerder

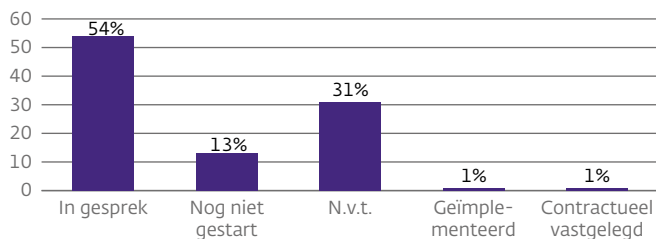
Beleggingsadministrateur

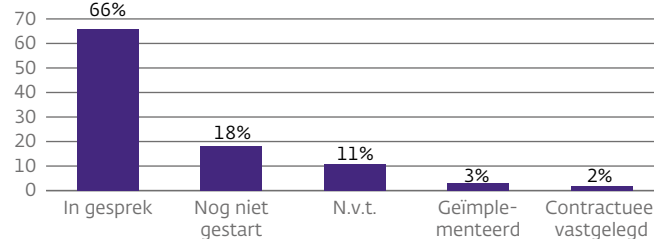
Midoffice

Fiduciair beheer

PUO/ZAF

Uit de derde WTP-monitoringsuitvraag blijkt dat een deel van de fondsen die gaan invaren nog niet gestart is met de realisatie van de koppeling tussen vermogensbeheer en pensioenadministratie bij de verschillende ketenpartners. Een zeer klein deel heeft afspraken contractueel vastgelegd met de ketenpartners.

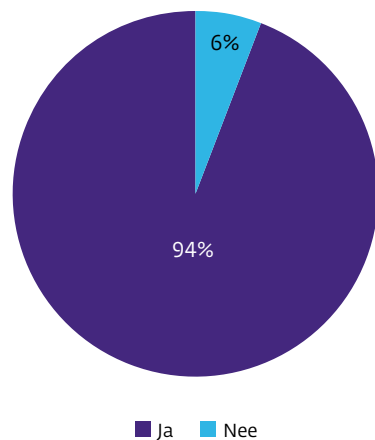
Nu het wetsvoorstel is aangenomen door zowel de Tweede Kamer als de Eerste Kamer roepen wij fondsen op om te starten met de realisatie van de koppeling tussen vermogensbeheer en pensioenadministratie. Mocht u al gestart zijn dan roepen wij u op om gesprekken met ketenpartners te vertalen in contractuele afspraken.

Op 9 juni 2023 heeft DNB ook een nieuwsbericht gepubliceerd met daarin een terugkoppeling van de uitkomsten uit de uitvraag operationeel transitierisico. Hierin zit ook een passage over de koppeling PB/VB. Dit nieuwsbericht vindt u hier:

[TRANSITIENIEUWS – Terugkoppeling uitkomsten DNB uitvraag operationeel transitierisico](#)

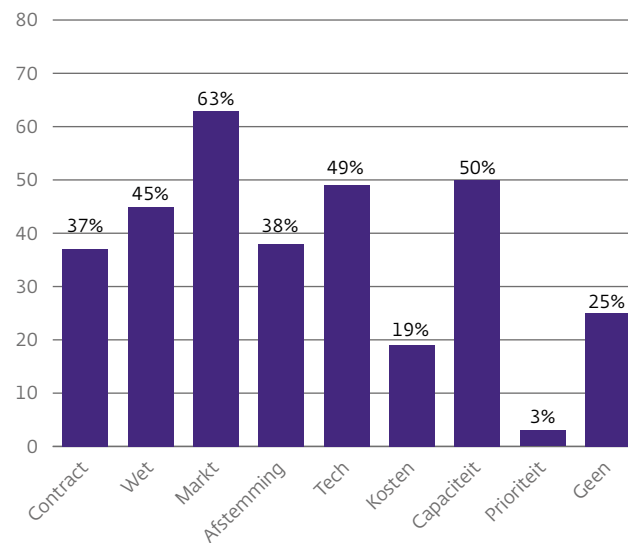
Figuur 9 Inschatting uitvoerbaarheid WTP voor VB?

Ingevuld door alle fondsen, behalve gesloten fondsen zonder intentie tot invaren

Figuur 10 Welke knelpunten zien fondsen t.a.v. koppeling PB/VB?

Ingevuld door alle fondsen, behalve gesloten fondsen zonder intentie tot invaren

Uit de derde WTP-monitoringsuitvraag blijkt dat vrijwel alle fondsen die gaan invaren verwachten dat de vermogensbeheerketen in staat zal zijn de nieuwe pensioenregeling uit te voeren (94% van de invarende fondsen).

Desondanks zien veel fondsen nog wel één of meerdere knelpunten in de realisatie van de koppeling. Deze knelpunten liggen voornamelijk op het vlak van capaciteit en technologische uitdagingen. Daarnaast wordt ook het (nog) niet beschikbaar zijn van een marktstandaard is veel genoemd als knelpunt.

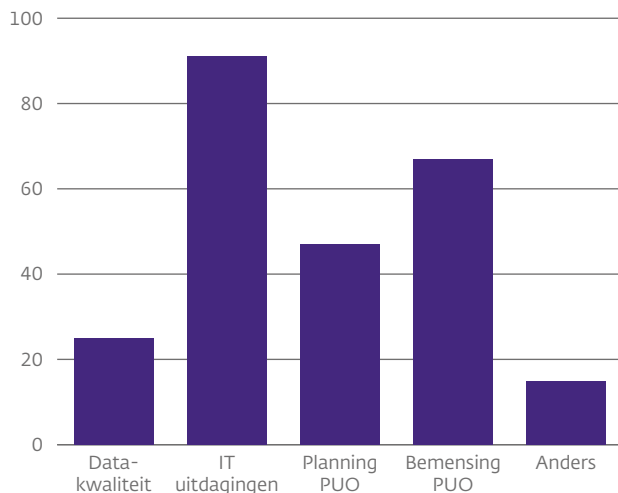
Wij moedigen pensioenfondsen aan tijdig mogelijke knelpunten te adresseren.

Risicobeelden Operationele Wendbaarheid

Uit de derde WTP-monitoringsuitvraag blijkt dat IT-veranderingen als grootste uitdaging worden gezien. Daarnaast blijkt uit de derde WTP-monitoringsuitvraag dat de bemensing bij de PUO als tweede grote uitdaging wordt gezien. Van belang is dat fondsen niet enkel rekening houden met bemensing bij hun PUO voor en tijdens de transitie, maar ook na de transitie. Deze bemensing is mogelijk nodig voor het mitigeren van onvoorziene obstakels.

Figuur 11 Wat zijn de grootste uitdagingen vanuit IT-perspectief?

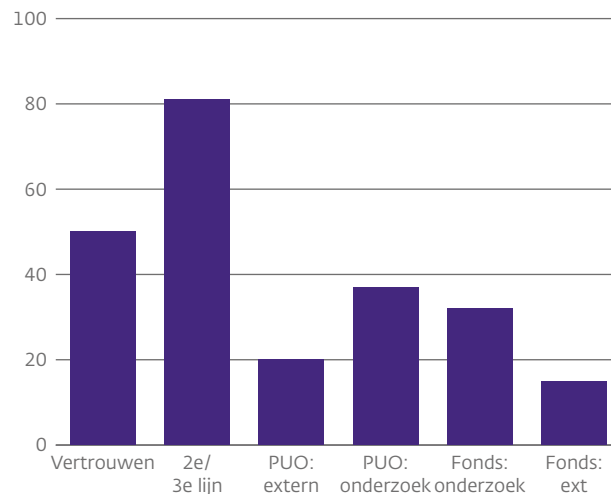
Ingevuld door alle fondsen, behalve gesloten fondsen zonder intentie tot invaren

Tegelijkertijd geven fondsen aan dat zij hebben vastgesteld dat hun PUO de transitie vanuit IT perspectief beheerst en tijdig laat verlopen doordat de 2de en/of 3de lijn van de PUO is betrokken bij het plan van aanpak of simpelweg op basis van goed vertrouwen. Als bestuur bent u verantwoordelijk voor een beheerste transitie. Ook wanneer (een deel van) de werkzaamheden is uitbesteed aan een pensioenuitvoeringsorganisatie, blijft het fondsbestuur altijd

Figuur 12 Hoe weet u dat PUO/ZAF de transitie vanuit IT-perspectief beheerst laat verlopen?

Ingevuld door fondsen met de intentie tot invaren

eindverantwoordelijk. Daarom is het van belang dat u zelfstandig kunt vaststellen dat de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel beheerst kan verlopen.

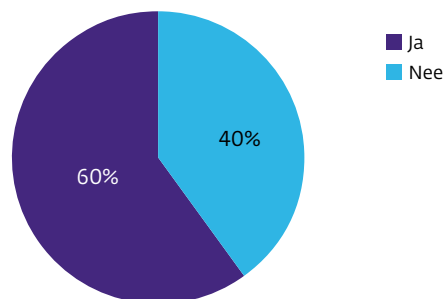
Denk aan een analyse van de technische uitvoerbaarheid met de hele keten in scope. Belangrijk is bijvoorbeeld dat kritieke uitbestedingspartijen onderling bekend zijn met onderlinge afhankelijkheden, verwachtingen en commitment.

Op 9 juni 2023 heeft DNB ook een nieuwsbericht gepubliceerd met daarin een terugkoppeling van de uitkomsten uit de uitvraag operationeel transitierisico. Hierin zit ook een passage over de Operationele Wendbaarheid. Dit nieuwsbericht vindt u hier: [TRANSITIENIEUWS – Terugkoppeling uitkomsten DNB uitvraag operationeel transitierisico](#)

Risicobeelden Risicohouding

Figuur 13 Wordt relatieve risicoaversie gebruikt in vertaling naar maatstaven RH?

Ingevuld door alle fondsen, behalve gesloten fondsen zonder intentie tot invaren

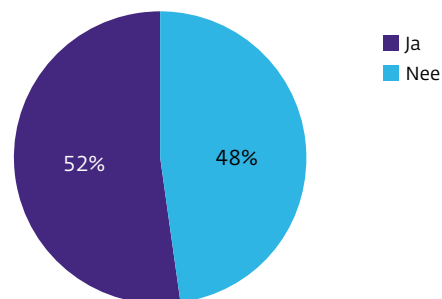
Figuur 15 Worden (naast wettelijk vereist) eigen maatstaven gebruikt in vertaling RH?

Ingevuld door alle fondsen, behalve gesloten fondsen zonder intentie tot invaren

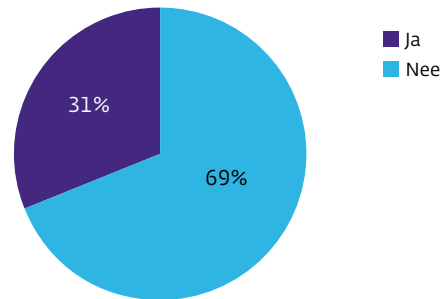
Figuur 14 Heeft fonds een methode om heterogeniteit populatie te vertalen in RH?

Ingevuld door alle fondsen, behalve gesloten fondsen zonder intentie tot invaren

Figuur 16 Overwegen fondsen naast leeftijd ook andere kenmerken van deelnemers te gebruiken voor samenstelling cohorten?

Ingevuld door alle fondsen, behalve gesloten fondsen zonder intentie tot invaren

Uit de derde WTP-monitoringsuitvraag zijn meerdere risico's gescoord op het onderwerp risicohouding. Een belangrijke uitkomst is dat ruim 70% van de fondsen géén andere deelnemerskenmerken kiest naast leeftijd (vraag 3.57).

De concept beleidsuitingen over risicohouding is eind vorig jaar gepubliceerd: [concept DNB beleidsuitingen risicohouding](#). Hierin wordt het belang beschreven van het gedegen onderbouwen en vastleggen van de risicohouding. Dit betreft ook de eventuele keuze om niet naar andere karakteristieken dan leeftijd en status te differentiëren. Als bijvoorbeeld spreiding in de resultaten van het RPO naar andere deelnemerskarakteristieken te herleiden is, kan dat erop wijzen dat een populatie opsplitsen in twee of meer groepen (theoretisch) beter is.

De procesvolgorde acht DNB hierbij van belang; eerst feitelijk vastleggen wat RPO resultaten en andere bronnen uitwijzen en vervolgens analyseren en keuzes onderbouwen en expliciet vastleggen. Vervolgens kunnen materialiteit en complexiteit in de implementatie- en uitvoering meegenomen worden in de afweging om uiteindelijk tot een passende invulling te komen.

Op andere risico's van dit thema volgen nog nadere uitingen.

De Nederlandsche Bank N.V.
Postbus 98, 1000 AB Amsterdam
020 524 91 11
dnb.nl

Volg ons op:

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM